

ทรัพยากรป่าไม้ในลุ่มน้ำอิง

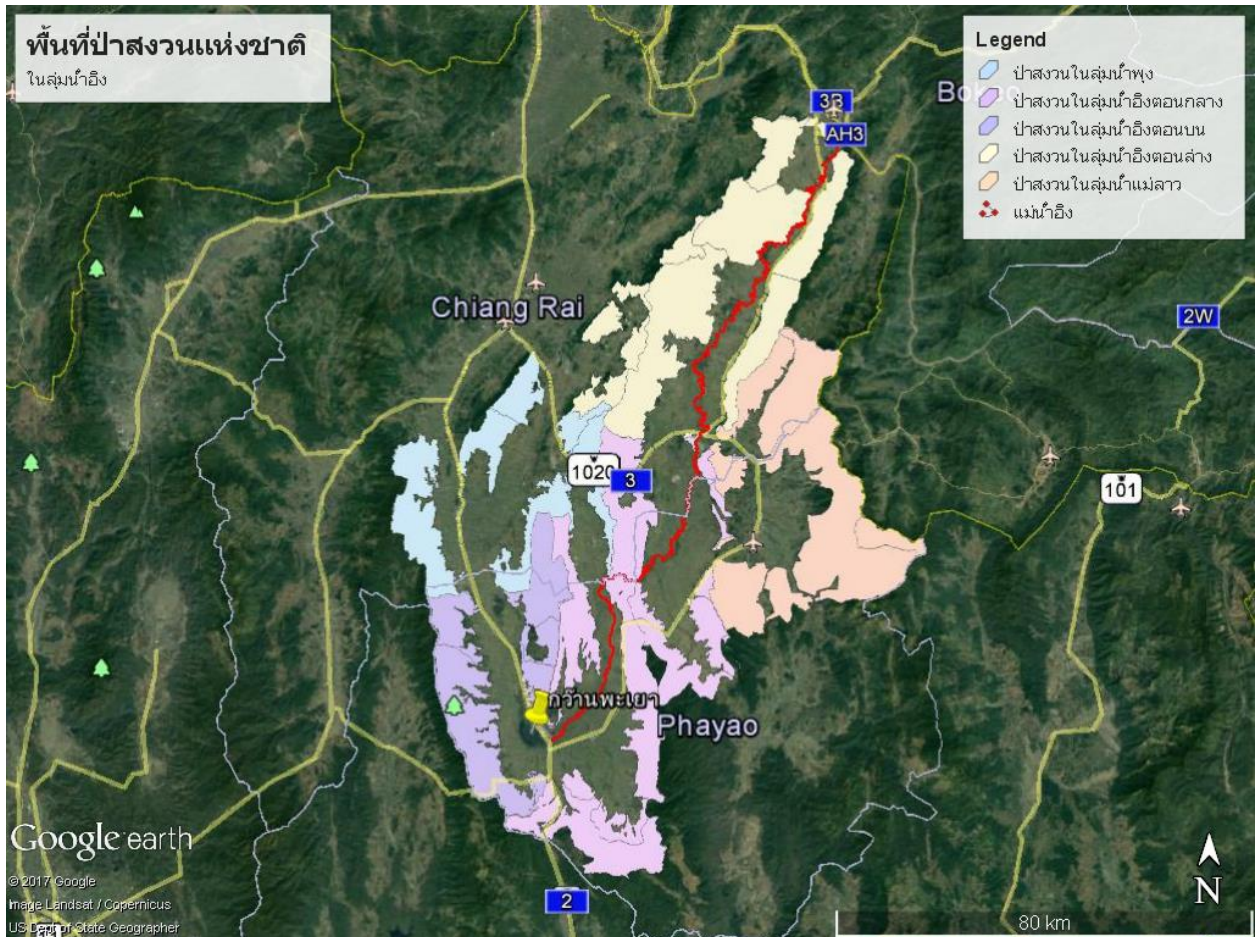
ตารางที่ 2.1-1 รายละเอียดทรัพยากรป่าไม้ในลุ่มน้ำอิง

ลำดับ	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	พื้นที่		ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำอิง
		ตรกม.	ไร่	
1	ป่าขุนวัง แปลงที่สอง	0.52	325.91	0.01
2	ป่าขุนวัง แปลงที่หนึ่ง	0.09	57.95	0.00
3	ป่าขุนห้วยจ้าว ป่าเชียงเคี่ยน และป่าขุนห้วยโป่ง	444.14	277587.74	6.06
4	ป่าดอยขมิ้นและป่าน้ำแห่ียง	12.35	7717.57	0.17
5	ป่าดอยทาและป่าดอยบ่อส้ม	34.69	21680.12	0.47
6	ป่าดอยบ่อส้ม และป่าดอยโป่งนก	44.70	27939.22	0.61
7	ป่าดอยปุย	68.51	42819.86	0.93
8	ป่าดอยม่อนปู่เมา และป่าดอยม่อนหินขาว	4.81	3008.11	0.07
9	ป่าดอยหลวง ป่าน้ำยาว และป่าน้ำซ้อ	226.29	141431.51	3.09
10	ป่าน้ำเปือย ป่าน้ำห้วยวน และป่าน้ำลาว	464.33	290207.22	6.34
11	ป่าน้ำม้าและป่าน้ำช้าง	90.58	56612.16	1.24
12	ป่าน้ำแม่ปืม และป่าดงประตู	38.06	23787.31	0.52
13	ป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด	46.86	29289.97	0.64
14	ป่าน้ำแวนและป่าห้วยไคร้	138.79	86746.11	1.89
15	ป่าน้ำหวางฝั่งซ้าย	171.01	106882.32	2.33
16	ป่าแม่โขงฝั่งขวา	2.02	1265.43	0.03
17	ป่าแม่จาวฝั่งซ้าย	0.24	153.00	0.00
18	ป่าแม่จุน	179.73	112330.07	2.45
19	ป่าแม่ต้า	213.89	133683.41	2.92
20	ป่าแม่ต้า และป่าแม่เนาเรือ	250.30	156438.98	3.42
21	ป่าแม่ปืม และป่าแม่พุง	271.47	169668.28	3.70
22	ป่าแม่ยม	3.47	2169.12	0.05
23	ป่าแม่ร่องชุย	68.25	42654.04	0.93
24	ป่าแม่ลอยไร่ ป่าสักกอลและป่าน้ำพุง	157.80	98622.22	2.15
25	ป่าแม่ลาวฝั่งขวา	1.51	946.63	0.02

26	ป่าแม่ลาวฝั่งขวา ป่าแม่ส้าน และป่าแม่ใจ	276.66	172913.10	3.78
27	ป่าแม่อิงฝั่งขวา และป่าแม่งาว	119.09	74431.79	1.63
28	ป่าแม่ฮ่องป้อ ป่าห้วยแก้ว และป่าแม่อิงฝั่งซ้าย	125.23	78267.12	1.71
29	ป่าสบกกฝั่งขวา	2.15	1344.19	0.03
30	ป่าห้วยดอกเข็ม และป่าแม่อิงฝั่งขวา	198.77	124233.36	2.71
31	ป่าห้วยต้นยาง และป่าห้วยแม่แก้ว	72.42	45262.07	0.99
32	ป่าห้วยบงและป่าห้วยเคียน	47.59	29742.66	0.65
33	ป่าห้วยป่าแดง ป่าห้วยป่าตาล และป่าห้วยไคร้	217.97	136232.24	2.97
34	ป่าห้วยสักและป่าแม่กกฝั่งขวา	197.86	123663.79	2.70
	รวม	4192.18	2620114.53	57.21

ลำดับ	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ	พื้นที่		ร้อยละของพื้นที่ ลุ่มน้ำอิง
		ตรกม.	ไร่	
1	อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง	39.50	24688.36	0.54
2	อุทยานแห่งชาติดอยหลวง	341.42	213385.56	4.66
3	อุทยานแห่งชาติภูซาง	282.31	176442.33	3.85
4	อุทยานแห่งชาติแม่ปืม	329.06	205661.13	4.49
	รวม	992.28	620177.37	13.54
ลำดับ	พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่		ร้อยละของพื้นที่ ลุ่มน้ำอิง
		ตรกม.	ไร่	
	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ	306.50	191565.00	4.18
ลำดับ	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	พื้นที่		ร้อยละของพื้นที่ ลุ่มน้ำอิง
		ตรกม.	ไร่	
	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทับพญาลอ	28.97	18108.90	0.40

รูปที่ 2.1-1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในลุ่มน้ำอิง

ป่าชุมชน

ป่าชุมชนในลุ่มน้ำที่มีการจัดการโดยชุมชน และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ป่าชุมชนมีทั้งหมด 263 แห่ง โดยรวมมีพื้นที่ทั้งหมด 17,000 ไร่ 2 งาน 26 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของพื้นที่ลุ่มน้ำอิง (รายชื่อป่าชุมชนอยู่ในภาคผนวก)

ความหลากหลายของพรรณพืช

จากการศึกษาความหลากหลายของพืชที่มีต่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูน อุทยานแห่งชาติภูซาง จังหวัดพะเยา โดยวรรณช ละเอียดศรี และบัณฑิต สมสุวรรณ, 2558 พบพรรณไม้ 599 ชนิด ใน 355 สกุล 109 วงศ์โดยเป็นพืชจำพวกเฟินและกลุ่มใกล้เคียง 14 วงศ์ 23 สกุล 46 ชนิด พืชใบเลี้ยงคู่ 82 วงศ์ 273 สกุล 452 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 13 วงศ์ 59 สกุล 101 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นพืชที่จัดอยู่ในสถานภาพตาม Thai Red list เป็นพืชที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 3 ชนิด พืชหายาก 13 ชนิด และพืชเฉพาะถิ่น 6 ชนิด

สถานภาพการอนุรักษ์ชนิดพรรณไม้ในพื้นที่ พบว่า มีชนิดพรรณไม้ที่ถูกคุกคาม (threatened species) 2 ชนิด เป็นชนิดพรรณไม้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในบัญชีปัญหา The IUCN Red List of Threatened

Species (IUCN 2015) 2 ชนิด โดยเป็นชนิดที่มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (EN) ทั้ง 2 ชนิด ได้แก่ มะค่าโมง *Azelia xylocarpa* (Kurz) Craib และสัก *Tectona grandis* Linn. f.

จากการศึกษาโครงสร้างความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ สภาพการทดแทนตามธรรมชาติ และปริมาณการเก็บกักคาร์บอนในพื้นที่ป่าชุมชน บ้านห้วยหม้อ ต.บ้านต๋อน อ.เมือง จ.พะเยา ปี 2559 พบว่า พื้นที่ป่าเป็นพื้นที่ที่ทางชุมชนร่วมกันอนุรักษ์มาช้านาน มีเนื้อที่ประมาณ 545 ไร่ เป็นป่าภูเขา มีลักษณะเป็นป่าเต็งรังและป่าผสมระหว่างป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าอุทยานแห่งชาติดอยหลวง มีความหลากหลายของชนิดไม้ยืนต้นอย่างน้อย 55 ชนิด มีความหนาแน่น 101 ต้น/ไร่ ป่าชุมชนบ้านห้วยหม้อมีศักยภาพเก็บกักคาร์บอนกว่า 10.18 ต้นต่อไร่

จากการศึกษาโครงสร้างความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ สภาพการทดแทนตามธรรมชาติ และปริมาณการเก็บกักคาร์บอนในพื้นที่ป่าชุมชน บ้านวังศิลา ต.สันมะค่า อ.ป่าแดด จ.เชียงราย ในปี 2559 พบว่า ป่าชุมชนบ้านวังศิลา หมู่ที่ 8 เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทับพญาลอ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ มีสภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง ผืนป่าดังกล่าวชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูมาตั้งแต่อดีต จากการตัดไม้เพื่อใช้ประโยชน์ในการเผาถ่านจนทำให้ป่าเสื่อมโทรม ชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของป่า จึงร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูจนกลายเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันป่าผืนนี้ยังมีคุณค่า ความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชนเนื่องจากเป็นแหล่งอาหาร ไม้ใช้สอย สมุนไพร และแหล่งสร้างรายได้ของคนในชุมชน จากการสำรวจพบ ความหลากหลายของชนิดต้นไม้อย่างน้อย 66 ชนิด มีความหนาแน่นของต้นไม้ 280 ต้น/ไร่ ป่าชุมชนบ้านวังศิลามีศักยภาพเก็บกักคาร์บอนกว่า 7.4 ต้นต่อไร่

จากการศึกษาโครงสร้างความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ สภาพการทดแทนตามธรรมชาติ และปริมาณการเก็บกักคาร์บอนในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านงามเมือง หมู่ 11 ต.ยางฮอง อ.ขุนตาล จ.เชียงราย ในปี 2559 พบว่า มีสองประเภทป่า คือ ป่าภูเขา และป่าชุ่มน้ำ โดยป่าภูเขาเป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยแดง ป่าห้วยตาล ป่าห้วยไคร้ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 2000 ไร่ ซึ่งชุมชนแบ่งเขตพื้นที่ป่าตามประโยชน์การใช้สอยเป็น ป่าต้นน้ำ 1100 ไร่ ป่าชุมชน 800 ไร่ และป่าใช้สอย 100 ไร่ ส่วนป่าชุ่มน้ำมีพื้นที่ 170 ไร่ ผืนป่าดังกล่าวชุมชนได้ปกป้องพื้นที่ป่ามาตั้งแต่อดีต ปัจจุบันป่าผืนนี้ยังมีคุณค่า ความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชนเนื่องจากเป็นแหล่งอาหาร ไม้ใช้สอย สมุนไพร และแหล่งสร้างรายได้ของคนในชุมชน จากการสำรวจพบว่า พื้นที่ป่าของบ้านงามเมืองมีความหลากหลายของชนิดไม้ยืนต้นอย่างน้อย 86 ชนิด และพบชนิดพันธุ์อื่นๆ ที่อยู่นอกแปลงสำรวจอีก 82 ชนิด ป่าชุมชนบ้านงามเมืองมีศักยภาพเก็บกักคาร์บอนเฉลี่ยกว่า 18.37 ต้นต่อไร่

จากการศึกษาพื้นที่ป่าชุ่มน้ำบ้านบุญเรือง ต.บุญเรือง อ.เชียงของ จ.เชียงราย พบว่า พื้นที่ป่าชุ่มน้ำจำนวน 3,021 ไร่ ชุมชนได้ปกป้องพื้นที่ป่ามาตั้งแต่อดีตจากการเข้ามาของนายทุนโรงบ่มยาสูบ ปัจจุบันป่าชุ่มน้ำนี้ยังมีคุณค่า ความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชนเนื่องจากเป็นแหล่งพืชอาหาร ไม้ใช้สอย สมุนไพร และแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำในช่วงน้ำท่วมหลาก ซึ่งจะมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าชุ่มน้ำ (seasonal wetland) และแก้มลิง

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อการจัดการลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน

575/1 ถ.วัดลี ต.เวียง อ.เมือง จ.พะเยา 56000 โทร. 054 071445

Email: kraithong.ngaonoi@recoftc.org Website: www.recoftc.org

โครงการนี้ได้รับทุนสนับสนุน
จากสหภาพยุโรป

ธรรมชาติ ซึ่งทำให้พื้นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางนิเวศวิทยาที่ผสมผสานทั้งนิเวศวิทยาป่าไม้และแม่น้ำ จากการสำรวจพบความหลากหลายของชนิดต้นไม้อย่างน้อย 27 ชนิด และจากการสำรวจเพิ่มเติมพบต้นไม้อย่างน้อย 60 ชนิด มีความหนาแน่นของต้นไม้โดยรวม 122 ต้นต่อไร่ เป็นสังคมพืชที่มีช่อก และชุมชนแสงเด่นมี ศักยภาพเก็บกักคาร์บอนกว่า 26 ต้นต่อไร่ จากการประเมินคุณค่าของพื้นที่ป่าบุญเรือง โดย ธีราพร ด้านศรี บุรณ์, 2560 พบว่า ป่าบุญเรืองมีมูลค่าจากการใช้ประโยชน์ทางตรงในด้านการเป็นแหล่งอาหารและวัตถุดิบ เท่ากับ 14,301,055.12 บาทต่อปี และมีมูลค่าจากการใช้ประโยชน์ทางอ้อมในด้านการเป็นแหล่งกักเก็บ คาร์บอน เท่ากับ 22,508,945.04 บาทต่อปี ด้านการเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ เท่ากับ 329,073.90 บาทต่อปี ด้าน การเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เท่ากับ 36,641,682.08 บาทต่อปี ด้านการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และ ค้นคว้าวิจัย เท่ากับ 11,514,798.75 บาทต่อปี ด้านการเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ เท่ากับ 21,170,758.98 บาท ต่อปี และด้านการเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เท่ากับ 19,213,180.17 บาทต่อปี ป่าบุญเรืองจึงมีมูลค่า จากการใช้ประโยชน์ทางอ้อมรวมทั้งหมด เท่ากับ 111,378,438.92 บาทต่อปี ดังนั้นป่าบุญเรืองจึงมีมูลค่าการ ให้บริการทางระบบนิเวศรวมทั้งหมด 125,679,494.04 บาทต่อปี